

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 46

(Prot. Nr. 22, 2.§)

2010.gada 8.jūnijā
Lieta Nr. 411/10/03.01.-01./4

Par AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanu”

Konkurences padome 2010.gada 3.martā saņēma ziņojumu „Par AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanu” (turpmāk – Ziņojums).

Iepazīstoties ar Ziņojumā sniegto informāciju, Konkurences padome secināja, ka Ziņojums atbilst Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanu” (turpmāk – Noteikumi) prasībām un tādējādi pilna Ziņojuma saņemšanas diena Konkurences padomē ir 2010.gada 3.marts.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu, 16.panta pirmo un otro daļu, 2010.gada 25.martā Konkurences padome nolēma uzsākt papildu izpēti lietā Nr. 411/10/03.01.-01./4 „Par AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanu”.

AS „Rīgas Miesnieks” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar reģ.Nr.40003057228, juridiskā adrese: Atlasa iela 7, Rīga, LV-1026.

AS „Jelgavas gaļas kombināts” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar reģ.Nr.40003023823, juridiskā adrese: Savienības iela 8, Rīga, LV - 3001.

Izvērtējot Ziņojumā ietvertu, Konkurences padomes rīcībā esošo un papildus pieprasīto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

Apvienošanās dalībnieki:

1. Saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju AS „Rīgas Miesnieks” 100% akciju kapitāla pieder Igaunijas Republikā reģistrētajai komercsabiedrībai *AS Rakvere Lihakombinaat*. Tiešu izšķirošo ietekmi pār *AS Rakvere Lihakombinaat* īsteno *HKScan Oyj*, Somijā reģistrēta akciju sabiedrība, kuras darbības veidi ir gaļas un vistas gaļas ražošana, gaļas pārstrāde un gaļas produktu ražošana. Vēl minētā komercsabiedrība Baltijas teritorijā īsteno tiešu izšķirošo ietekmi pār *AS Tallegg*, kuras darbības veidi ir vistas gaļas un olu ražošana.

AS Rakvere Lihakombinaat īsteno izšķirošu ietekmi pār Igaunijā reģistrētu sabiedrību *AS Ekseko*, kuras darbības veidi ir gaļas, īpaši cūkgaļas, ražošana un

realizācija. Vēl minētā komercsabiedrība īsteno izšķirošo ietekmi Lietuvā reģistrētajā sabiedrībā *UAB Klaipedos maisto mesos produktai*, kuras darbības veidi ir gaļas pārstrāde un gaļas produktu ražošana.

AS „Rīgas Miesnieks” pašreizējie darbības veidi ir gaļas pārstrāde, gaļas izstrādājumu un gaļas produktu ražošana.

2. Ziņojumā ir norādīts, ka (*).

SIA „Sidrabene” darbības veidi ir gaļas un gaļas produktu vairumtirdzniecība.

Apvienošanās veids

3. Saskaņā ar Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto: „Tirgus dalībnieku apvienošanās ir: (...) tāds stāvoklis, kad viena vai vairākas fiziskās personas, kurām jau ir izšķiroša ietekme pār vienu vai vairākiem tirgus dalībniekiem, vai viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (...) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem”.

Pamatojoties uz apvienošanās dalībnieku iesniegto Pirkuma līgumu (*).

Ņemot vērā to, ka AS „Rīgas Miesnieks” iegūs izšķirošu ietekmi pār AS „Jelgavas gaļas kombināts”, tad minētā apvienošanās ir uzskatāma par apvienošanos Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē. Attiecīgi AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” ir uzskatāmas par apvienošanās dalībniekiem.

Ziņojuma iesniegšanas pienākums

4. Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikts: „Tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei pilnu ziņojumu, ja apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 25 miljoniem latu.”

Apvienošanās dalībnieku kopējais neto apgrozījums Latvijas Republikas teritorijā 2008.gadā:

- 1) AS „Rīgas Miesnieks” – (*) LVL;
- 2) AS „Jelgavas gaļas kombināts” – (*) LVL;
- 3) AS *Tallegg* – (*) LVL.

Savukārt apvienošanās dalībnieku 2010.gada 1.aprīļa vēstulē Nr. APR 10/003 norādīts, „(...) AS „Rīgas Miesnieks” kopējais apgrozījums Latvijas teritorijā, tam pieskaitot AS „Tallegg” apgrozījumu atbilstoši 2008.gada 29.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr.800 „Kārtība, kādā iesniedz un izskata pilno un saīsināto ziņojumu par tirgus dalībnieku apvienošanos” 9. punktam un 13.4.apakšpunktam (...) bija:

- 2008.gadā: (*)LVL;
- 2009. gadā (neapstiprināti operatīvie dati): (*)LVL.”

Informācija par 2009.gada apgrozījumu uzņēmumam AS „Jelgavas gaļas kombināts” uz Ziņojuma iesniegšanas brīdi bija pieejama neapstiprinātu operatīvo datu formā un tas bija - (*) LVL.

Pamatojoties uz Ziņojumā un papildus sniegto informāciju, veicot kopējā apgrozījuma aprēķināšanu par 2009.gadu, atbilstoši Noteikumu prasībām, tas pārsniedza 25 miljonu latu sliekšni. Līdz ar to izpildās Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā paredzētais kritērijs un AS „Rīgas Miesnieks” pirms apvienošanās bija pienākums iesniegt Ziņojumu Konkurences padomē.

Konkrētie tirgi

5. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 5.punktu „konkrētās preces tirgus – noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”.

Saskaņā ar 2004.gada 29.aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku (turpmāk tekstā – Regula) Pielikumā Nr.1 1.15.apakšpunktā iekļauto definīciju „„Gaļas izstrādājumi” ir svaiga gaļa, tostarp gabalos sadalīta gaļa, kurai pievienoti pārtikas produkti, garšvielas vai piedevas vai kurai veikta apstrāde, kas nav pietiekama, lai izmainītu gaļas iekšējo muskuļu šķiedru struktūru un līdz ar to iznīcinātu svaigas gaļas īpašības.”

Savukārt saskaņā ar Regulas Pielikuma Nr.1 7.1.apakšpunktā iekļauto definīciju „„Gaļas produkti” ir pārstrādes produkti, ko iegūst, apstrādājot gaļu vai tālāk apstrādājot šādus pārstrādes produktus tā, ka pēc cirtuma vietas ir redzams, ka šim produktam vairs nav svaigas gaļas īpašību.”

Tā kā apvienošanās darījumā iesaistīto komercsabiedrību tiešais pamatdarbības veids ir gaļas izstrādājumu un gaļas produktu ražošana un vairumtirdzniecība, tad lietas ietvaros tiks izvērtēts gaļas izstrādājumu un gaļas produktu – iepirkums/piegāde mazumtirdzniecībai konkrētajā tirgū, t.i., situācija šajā tirgū vairumtirdzniecības līmenī, kas ir viens no lietā definētajiem konkrētajiem tirgiem. Tirgus dalībnieki savstarpēji konkurē gan ar savu kopējo mazumtirdzniecības uzņēmumiem piedāvājamo produktu portfeli, gan arī savstarpēji konkurē dažādu ražotāju vienā produktu grupā esošie produkti. Tāpēc lietas ietvaros tiks izvērtēti konkurences apstākļi gan gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkuma/piegādes mazumtirdzniecībai tirgū, gan arī konkurences apstākļi divās lielās produktu grupās, t.i., gaļas izstrādājumu tirgū un gaļas produktu tirgū, kas tālāk tiek sadalīts atsevišķās produktu grupās, kas šajā lietā tiek nosaukti par segmentiem.

Konkurences padome ir secinājusi, ka, ņemot vērā gan pieprasījuma (neizvietojami patēriņa ziņā), gan piedāvājuma (atšķirīgas ražošanas tehnoloģijas) faktorus, gaļas izstrādājumu ražošana un piegāde mazumtirgotājiem un gaļas produktu ražošana un piegāde mazumtirgotājiem ir acīmredzami nodalāma atsevišķos konkrētās preces tirgos. Līdz ar to viens no konkrētās preces tirgiem, kas tiek definēts šajā lietā un tiek ietekmēts konkrētās apvienošanās sakarā, ir *gaļas produktu tirgus*, kurš tālāk tiek sadalīts šādos segmentos:

- vārītās desas;
- cīsiņi;
- pusžāvētās un cieti žāvētās desas;
- kūpinājumi;
- sardeles, grila cīsiņi;
- kotletes;
- pelmeņi.

Saskaņā ar lietas izpētē iegūto un apvienošanās dalībnieku sniegto informāciju, AS „Rīgas Miesnieks” vislielākā tirgus daļa ir dažādu cīsiņu ražošanā un realizācijā (pēc apvienošanās dalībnieku sniegtās informācijas). Lēmuma 8.2.2.apakšpunktā iekļautā informācija liecina, ka AS „Rīgas Miesnieks” ir līdere šī produkta ražošanā un realizācijā Latvijas tirgū un šim produktam ir būtiska nozīme AS „Rīgas Miesnieks” preču portfeli. Tas ir uzskatāms par šīs komercsabiedrības Latvijas teritorijā realizējamā preču portfeļa neatņemamu sastāvdaļu. AS „Jelgavas gaļas kombināts” arī nodarbojas ar cīsiņu realizāciju. Turklāt cīsiņi ir viens no visvairāk patērētajiem gaļas produktiem (pēc

Latvijas gaļas produktu ražotāju sniegtās informācijas cīsiņu īpatsvars ir ap 17%). Tāpēc konkrētajā lietā ir pamats definēt atsevišķu cīsiņu segmentu.

Vēl viens lietā definētais konkrētās preces tirgus ir *gaļas izstrādājumu tirgus*, kas tālāk tiek sadalīts šādos segmentos:

- cūkgaļa, pusfabrikāti;
 - liellopu gaļa, pusfabrikāti;
 - maltas gaļas pusfabrikāti;
 - vistas gaļa,
- atsevišķi izdalot marinētās gaļas preču grupu.

Vērtējot preču aizvietojamību no gala patērētāju puses, Konkurences padome uzskata, ka konkrētā gaļas izstrādājuma vai produkta izvēle ir atkarīga no situācijas, kad tas tiek patērēts (piemēram brokastīs uz sviestmaizēm, pusdienās kā pamatēdiens u.tml.). Vērtējot preču aizvietojamību no ražotāju viedokļa, tika konstatēts, ka pastāv piegādes puses aizvietojamība, vadoties no līdzības ražošanas tehnoloģijā un ražotāja iespējas dažādu iekšēju vai ārēju faktoru ietekmē pārslēgties uz citu gaļas produktu vai izstrādājumu ražošanu. Konkrētajā gadījumā apvienošanās dalībnieku darbība galvenokārt ir saistīta ar cūkgaļas, liellopu gaļas un vistas gaļas pārstrādi.

Lietas izpētes gaitā tirgus dalībnieki vistas gaļas produktu ražotājus nav nosaukuši par saviem tiešajiem konkurentiem, līdz ar to vistas gaļas produkti ir uzskatāmi par netiešiem gaļas produktu aizvietotājiem.

Lietas izpētes gaitā ir secināts, ka gaļas izstrādājumu un gaļas produktu un to pusfabrikātu gadījumā preču zīmēm nav tik liela nozīme kā citos tirgos, tomēr AS „Rīgas Miesnieks” atsevišķas preču zīmes kā Latvijā populārākās (ne tikai gaļas, bet visu pārtikas preču grupā) rada tai būtiskas konkurences priekšrocības, veicinot šai uzņēmēj sabiedrībai lielāku un garantētu noietu caur mazumtirdzniecības uzņēmumiem.

Daudzi ražotāji produkcijas ražošanai izmanto tās preču zīmes, kuras ir pazīstamas jau gadu desmitiem, piemēram, doktora desa, piena desa, bērnu cīsiņi. Minētais faktors rada līdzību starp dažādu ražotāju piedāvāto gaļas produktu sortimentu. Īpaši tā ir raksturīga nelielajiem gaļas produktu ražotājiem, kuri var atvēlēt mazāk naudas līdzekļu savu zīmolu attīstībai.

Apvienošanās dalībnieku sortimentā ir līdzīgi produkti, tomēr katram no tiem ir atšķirīga specializācija. AS „Rīgas Miesnieks” ir liels cīsiņu realizācijas apjoms, kas ir viens no pieprasītākajiem gaļas produktiem, vienlaicīgi gan jāatzīmē, ka gandrīz vienlīdz spēcīga AS „Rīgas Miesnieks” ir arī citu gaļas produktu ražošanā. Savukārt AS „Jelgavas gaļas kombināts” specializācija ir saistīta ar žāvēto un cieti žāvēto desu ražošanu. Patērētāju pieprasījuma izmaiņu rezultātā AS „Jelgavas gaļas kombināts” ir attīstījusi lētāko gaļas produktu ražošanu. Līdz ar to var secināt, ka apvienošanās dalībnieku veiktā komercdarbība gan pārklājas, gan papildina viena otru.

Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, ievērojot aizstājamības faktorus no patērētāju un ražotāju puses, Konkurences padome uzskata, ka par konkrēto preču tirgiem atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 5.punktam ir jāuzskata:

- gaļas produktu tirgu (7 segmenti);
- gaļas izstrādājumu tirgu (4 segmenti);
- gaļas izstrādājumu un gaļas produktu – iepirkums/iegāde mazumtirdzniecības tirgu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3.punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus norāda uz tirgus dalībnieku ģeogrāfisko izvietojumu, tas ir, teritoriju, kurā attiecīgie tirgus dalībnieki ir iesaistīti preču piegādē un realizācijā vai pakalpojumu sniegšanā. Šajā teritorijā konkurences apstākļi ir pietiekami līdzīgi un to var nošķirt no pārējām teritorijām tajās ievērojami atšķirīgo konkurences apstākļu dēļ. Izvērtējot Ziņojumā minēto informāciju, kā arī to, ka daudzās valstīs pastāv vietējam pircējam speciāli ražotie izstrādājumi, kas tiek pamatā patērēti tikai vienas valsts robežās, pamatojoties uz Konkurences likuma 1.panta 3.punktu, kā ģeogrāfiskais tirgus lietā tiek noteikts Latvijas teritorija.

Apvienošanās dalībnieki ir norādījuši, ka AS „Rīgas Miesnieks” Latvijas teritorijā izplata arī AS *Rakvere Lihakombinaat* ražotos produktus un arī citus saistīto uzņēmumu produktus, kas pamatā ražoti Igaunijas teritorijā. To īpatsvars saskaņā ar apvienošanās dalībnieku sniegto informāciju atsevišķās AS „Rīgas Miesnieks” piegādāto produktu kategorijās 2009.gadā bija:

- vārītās desas – (*) (<10%);
- pusžāvētās desas – (*) (<10%);
- kūpinājumi – (*) (<20%);
- pastētes – (*) (>40%);
- cīsiņi – (*) (>70 %);
- sardeles, grila cīsiņi – (*) (<40%);
- kotletes – (*) (>50%);
- maltas gaļas izstrādājumi – (*) (>90%);
- cūkgaļa – (*) (>80%);
- liellopu gaļa – (*) (>90%).
-

Attiecībā par gaļas izstrādājumu un gaļas produktu importu Latvijā šo konkrēto tirgu dalībnieki ir snieguši šādu informāciju:

1) SIA „M.V.A.” (23.03.2010. vēstule Nr.23.03-01) ir norādījusi, ka „Mūsaprāt importa preču īpatsvars ir (*) (<10) katrā grupā [informācija sniegta par ievesto gaļas izstrādājumu un gaļas produktu īpatsvaru 2009.gadā katrā no preču kategorijām].”

2) SIA „Grāvendāle” (29.03.2010. vēstule) ir norādījusi, ka „Importa preču īpatsvars preču grupās ir šāds:

- vārītās desas - (*) (<40%);
- pusžāvētās un cieti žāvētās desas - (*) (<10%);
- kūpinājumi - (*) (>40%);
- cīsiņi - (*) (<20%);
- sardeles - (*) (<10%);
- cūkgaļas pusfabrikāti - (*) (< 10%);
- vistas gaļa - (*) (<10%).

3) SIA „Rēzeknes gaļas kombināts” (21.04.2010. vēstule Nr. 1-11.2/866) ir norādījusi, ka „(...) importa preču īpatsvars katrā no preču grupām varētu būt šāds:

- vārītās desas ~ (*) (<10%);
- pusžāvētās un cieti žāvētās desas - līdz (*) (<30%);
- kūpinājumi ~ (*) (<10%);
- cīsiņi ~ (*) (<10%);
- sardeles, grila cīsiņi ~ (*) (<10%);
- maltas gaļas pusfabrikāti – ļoti grūti pateikt konkrēti, bet importa maltas gaļas pusfabrikātu īpatsvars tirgū ir ievērojams;
- cūkgaļa, pusfabrikāti ~ (*) (<20%);
- liellopu gaļa ~(*) (<20%);

- vistas gaļa - (*) (<30%)’.

Izvērtējot minēto, jāsecina, ka tirgus dalībnieku informācija par importa preču īpatsvaru attiecīgajās preču kategorijās atšķiras. Var izdarīt secinājumus, ka importa preču īpatsvars vēl nav pietiekams, lai atzītu starpvalstu preču plūsmu par tik nozīmīgu, lai paplašinātu ģeogrāfisko tirgu un apskatītu to plašākās robežās nekā Latvijas teritorija. Būtiskāka tā ir AS „Rīgas Miesnieks” gadījumā, kur tā notiek sadarbības ietvaros starp vienas grupas uzņēmumiem.

Lielākie mazumtirgotāji svaigu gaļu un tās pusfabrikātus ievie paši bez Latvijas vairumtirgotāju starpniecības (tiek realizēti ar mazumtirgotāja identifikāciju). Tomēr šī piegādes kanāla īpatsvars nav tik liels, lai tas liktu paplašināt ģeogrāfiskā tirgus robežas.

Attiecībā par izejvielu iepirkšanas kanāliem, tika izvērtēta no apvienošanās dalībniekiem un to konkurentiem saņemtā informācija. AS „Rīgas Miesnieks” norādīja, (*). Citi gaļas izstrādājumu un gaļas produktu ražotāji arī norādīja, ka iepērk būtisku izejvielu apjomu ārvalstīs. Līdz ar to, pat pieņemot, ka apvienotais uzņēmums realizēs lētāko izejvielu iepirkuma stratēģiju ārpus Latvijas, tas nespēs būtiski mainīt gaļas kā izejvielas iepirkuma tirgus situāciju, jo tam nav iepirkuma varas izejvielu iepirkuma tirgū.

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta ceturto daļu „konkrētais tirgus – konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz visiem minētiem apstākļiem, t.i., preču aizvietojamību no patērētāju un piegādātāju viedokļa, pieprasījuma īpašībām u.c. faktoriem, konkrētie tirgi lietā tiek noteikti kā:

- 1) gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkums/iegāde mazumtirdzniecībai tirgus Latvijas teritorijā;
- 2) gaļa izstrādājumu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā;
- 3) gaļas produktu realizācijas tirgus Latvijas teritorijā.

Savukārt 2. un 3.punktā minētie konkrētie tirgi tiek tālāk sadalīti vārīto desu, cīsiņu, pusžāvēto un cieti žāvēto desu, kūpinājumu, sardeļu un grila cīsiņu, kotlešu, pelmeņu, maltas gaļas pusfabrikātu, cūkgaļas, tās pusfabrikātu, liellopu gaļas, tās pusfabrikātu, vistas gaļas, marinētās gaļas realizācijas segmentos.

Mazumtirgotāju ietekmes vērtējums

6. Šajā lietā, lai izvērtētu konkurences apstākļus (t.sk. tirgus varas sadalījumu starp dažādu tirgus līmeņu dalībniekiem) attiecīgajos lietā definētajos konkrētajos tirgos, tiek izmantots iepirkuma varas koncepts, kas ietverts Konkurences likuma 13.panta otrajā daļā un detalizētāk vērtēts Konkurences padomes izstrādātajās Vadlīnijās¹ „Konkurences likuma 13.panta otrās daļas piemērošanai”, kur ir norādīts, ka mazumtirgotājs savu iepirkuma varu pār piegādātāju var realizēt kā:

- 1) *klients*, kad mazumtirgotājs iepērk preces tālākpārdošanai (gala patērētājam);
- 2) *konkurents*, kad mazumtirgotājs pārdod pašzīmola preces, kuras dublē/aizvieto piegādāju preces.

Šāda vara var dot mazumtirgotājam būtisku ietekmi attiecībās ar ražotāju/iegādātāju, pat ja mazumtirgotāja tirgus daļa ir samērā maza, salīdzinot ar klasisko dominējošā

¹Vadlīnijas Konkurences likuma 13.panta otrās daļas piemērošanai - http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/KPPP025Vadlinijas13p.pdf

stāvokļa definēšanai nepieciešamo tirgus daļu. Eiropas Komisija *Rewe/Meinl*² lietā norādījusi, ka iepirkuma varu mazumtirgotājs var realizēt, ja ražotāja/piegādātāja piegādes mazumtirgotājam pārsniedz 22% no ražotāja/piegādātāja kopējā apgrozījuma. Tāda apmēra apgrozījuma pilnīga aizvietošana ar jaunu pircēju/pircējiem nevar notikt bez ievērojamiem zaudējumiem ražotājam/piegādātājam.

Lai noteiktu, kurā tirgus līmenī – piegādes vai mazumtirdzniecībā, ir lielākā tirgus vara, tika pieprasīta un izanalizēta informācija par mazumtirdzniecības ķēdēm.

Apvienošanās dalībnieku katrai no lielākajām mazumtirdzniecības ķēdēm piegādātais produkcijas īpatsvars (%) kopējā apvienošanās dalībnieku saražotajā produkcijas apjomā:

M/t nosaukums	AS „Rīgas Miesnieks”		AS „Jelgavas gaļas kombināts”	
	2008.gads	2009.gads	2008.gads	2009.gads
SIA „RIMI Latvia”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<30%	<20%	<20%	<20%
SIA „MAXIMA Latvija”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<30%	<30%	<20%	<20%
SIA „Palink”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<10%	<10%	<10%
SIA „ELVI grupa”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<20%	<10%	<10%
SIA „Zemniecība”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<10%	<1%	<10%
SIA „Baltstor”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<10%	<10%	<10%
SIA „Latvijas Tirgotāju savienība”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<10%	<10%	<10%
SIA „Latvijas tirgotāju kooperācija AIBE”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<10%	<10%	<10%
SIA „Iepirkumu Grupa”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<10%	<10%	<10%	<10%
SIA „Stockmann”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<1%	<1%	<10%	<10%
SIA „Skai Baltija”	(*)	(*)	(*)	(*)
	<1%	<1%	<1%	<1%
Kopā mazumtirdzniecības tīklos:	(*)	(*)	(*)	(*)
	>70%	>80%	>60%	>60%
Mazumtirdzniecībā, izņemot mazumtirdzniecības tīklus:	(*)	(*)	(*)	(*)
	<30%	<20%	<40%	<40%

² 1999.gada 3.februāra Eiropas Komisijas lēmums lietā Nr. IV/M.1221 Rewe/Meinl - http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m1221_19990203_600_en.pdf

Lietā iegūtā informācija liecina, ka apvienošanās dalībnieku gaļas izstrādājumu un gaļas produktu īpatsvars lielāko mazumtirdzniecības tīklu gaļas izstrādājumu un gaļas produktu realizācijas apjomā svārstās no 10% līdz 30%:

M/t nosaukums	Gaļas produkti	Gaļas izstrādājumi	Marinēt. gaļa
SIA „RIMI Latvia”	(*)	(*)	
	<30%	<20%	
SIA „MAXIMA Latvija”	(*)		
	<30%		
SIA „Palink”	(*)	(*)	(*)
	<30%	<10%	<20%

Apvienošanās dalībnieki ir snieguši informāciju par peļņas vai zaudējumu apmēru no kopējā gaļas produktu portfeļa realizācijas mazumtirdzniecības tīklos.

(*).

Ņemot vērā minēto, secināms, ka apvienošanās dalībnieki ir atkarīgi vismaz no lielākajām mazumtirdzniecības ķēdēm, kas varētu būt bremsējošais vai kompensējošais faktors iespējamajam apvienošanās izraisītajam apvienotā uzņēmuma tirgus varas pieaugumam. Taču apvienotajam tirgus dalībniekam apvienošanās rezultātā var pieaugt tirgus vara attiecībā pret nelielajiem tirgus dalībniekiem.

Gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkums/piegāde mazumtirdzniecībai:

7. Šī konkrētā tirgus noteikšanai ir svarīgi definēt, kas šajā gadījumā ir pircējs un kādi kritēriji nosaka tā izvēli, t.i., cik svarīgs ir atsevišķs produkts un cik liela nozīme ir kopīgajam ražotāja/piegādātāja portfelim. Konkrētajā gadījumā piegādātāji ir gaļas produktu ražotājs/vairumtirgotājs un pircējs ir mazumtirdzniecības uzņēmums, kuram sortimenta nodrošināšanai ir nepieciešams plašs gaļas produktu sortiments. Līdz ar to, izvēloties konkrēto piegādātāju, apspriežot līguma noteikumus un turpmāko sadarbību, tiek ņemts vērā gan kopīgais attiecīgā piegādātāja sortiments, gan atsevišķu produktu konkurētspēja starp citiem līdzīgiem produktiem.

Mazumtirgotāji ir norādījuši, ka viens no svarīgākajiem kritērijiem piegādātāju izvēlē ir arī kopējais pārdošanas apgrozījums, ko var nodrošināt konkrētais piegādātājs. Parasti labu apgrozījumu nodrošina pietiekoši plašs produktu portfelis, kas turklāt satur atsevišķu gaļas produktu kategoriju vadošus zīmolus.

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija par to uzņēmumu apgrozījumu Latvijas teritorijā 2009.gadā, kuri uzskatāmi par apvienošanās dalībnieku konkurentiem, t.i., tie piedāvā Latvijas tirgum līdzīgu produktu sortimentu.

Kaut gan arī minētie tirgus dalībnieki lielākā vai mazākā mērā realizē vistas gaļas izstrādājumus un produktus, tie nenosauc AS „Putnu fabrika Ķekava” kā tiešo konkurentu. Tomēr lietā iegūtā informācija liecina, ka šī sabiedrība būtu jāuzskata par netiešu konkurentu.

Kopējais lielāko Latvijas gaļas izstrādājumu un gaļas produktu ražotāju apgrozījums 2009.gadā Latvijas teritorijā bija:

- 1) AS „Rīgas Miesnieks” – (*) LVL;
- AS „Jelgavas gaļas kombināts” – (*) LVL;

AS Talleg – (*)³ LVL;

Kopā: (*) LVL;

- 2) SIA „Rēzeknes gaļas kombināts” – (*) LVL;
- 3) SIA „Forevers” – (*) LVL;
- 4) SIA „M.V.A” (SIA „Ramatas”) – (*) LVL;
- 5) SIA „Grāvendāle” – (*) LVL;
- 6) SIA „BLC” – (*) LVL – (galvenajās preču grupās, faktiski ir nedaudz lielāks);
- 7) SIA „Saldus gaļas kombināts” – (*) LVL – (galvenajās preču grupās, faktiski ir nedaudz lielāks).

AS „Ķekava putnu fabrika” apgrozījums 2009.gadā bija – (*) LVL.

Vēl tirgū darbojas salīdzinoši lielas komercsabiedrības - SIA „Marno” un AS „Talsu gaļa”, kuru sortiments ir līdzīgs minēto tirgus dalībnieku sortimentam.

Vērtējot iespējamo konkurences spiedienu no esošo konkurentu puses pēc apvienošanās, jāņem vērā konkurentu finansiālais stāvoklis salīdzinājumā ar apvienošanās dalībnieku finansiālo stāvokli. Par finansiālo stāvokli var liecināt nodokļu parādu apjoma attiecība pret uzņēmuma apgrozījumu.

No minētajiem uzņēmumiem nodokļu parādi uz 2010.gada 1.aprīli (situācija mainās) ir:

1) SIA „M.V.A.” –	(*) LVL;
2) AS „Putnu fabrika Ķekava”–	(*) LVL;
3) SIA „BLC” –	(*) LVL;
3) SIA „Rēzeknes gaļas kombināts” –	(*) LVL;
4) AS „Jelgavas gaļas kombināts” –	(*) LVL;
5) SIA „Grāvendāle” –	(*) LVL;
7) AS „Talsu gaļa”–	(*) LVL.

Salīdzinot apvienošanās dalībnieku datus ar to konkurentu datiem, konstatējams, ka apvienošanās dalībnieku stāvoklis ir labāks pēc minētajiem rādītājiem. Turklāt AS „Rīgas Miesnieks” ir uzskatāms par efektīvāku nekā daudzi citi tirgus dalībnieki, tai ir labāks menedžments, kas ir ļāvis izvairīties no nodokļu parādiem.

Konkurences padomei ir pieejama apvienošanās dalībnieku iesniegtā tirgus izpētes kompānijas sagatavotā informācija, kurā ir norādīts apvienošanās dalībnieku tirgus daļas gaļas produktu tirgū par pēdējiem četriem gadiem, kas pēc būtības ir gaļas produktu tirgus. Apvienošanās dalībnieki ir iesnieguši līdzīgu informāciju atsevišķi arī par marinēto gaļu.

Konkurences padomes rīcībā ir Lauku atbalsta dienesta sastādītā „Gaļas bilance” par 2009.gadu, kura vēl ir sagatavošanas stadijā un nav apstiprināta. Ziņojumā ir sniegta informācija par apvienošanās dalībnieku tirgus daļām gaļas izstrādājumu, ieskaitot marinēto gaļu, tirgū. AS „Rīgas Miesnieks” tirgus daļa, rēķinot pēc apjoma, 2009.gadā bija (<20%), bet AS „Jelgavas gaļas kombināts” tirgus daļa bija tikai (<10%).

Izvērtējot šo informāciju kopsakarā ar šī lēmuma 8.punktā iekļauto informāciju, jāsecina, ka Ziņojumā norādītās tirgus daļas varētu diezgan precīzi atspoguļot apvienošanās dalībnieku tirgus daļas gaļas izstrādājumu tirgū.

³ AS „Talleg” apgrozījums Latvijas teritorijā 2009.gadā ir pieaudzis par (*).

Savukārt kopējā Pircēja tirgus daļa gaļas produktu tirgū pēdējos četros gados ir pamazām no gada uz gadu palielinājusies no (*) (<20%) 2006.gada nogalē līdz (*) (<30%) 2009.gadā. Bet samazinājums ir noticis 2009.gada nogalē. Savukārt otra apvienošanās dalībnieka tirgus daļa šajā tirgū no 2006.gada līdz 2008.gadam pieauga no (*)(<10%) līdz (*)(<10%), bet 2009.gadā tā samazinājās līdz (*)(<10%).

Gaļas produktu tirgus dalībnieku tirgus daļas procentos (rēķinot pēc apjoma):

Tirgus dalībnieka nosaukums	2006 (Dec.05- Nov,06)	2007 (Dec.06- Nov,06)	2008 (Dec.06- Nov,06)	2009 (Dec.06- Nov,06)
AS „Rīgas Miesnieks”	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<20%)	(<20%)	(<30%)	(<30%)
SIA „M.V.A.”	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<20%)
SIA „Rēzeknes gaļas kombināts	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<20%)
SIA „BLC”	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)
SIA „Gravendāle”	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)
AS „Jelgavas gaļas kombināts”	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)
SIA „Forevers”	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)
citi	44,9	41,7	39,1	36,7

No minētās informācijas Konkurences padome secina, ka bez AS „Rīgas Miesnieks” vēl tikai divi lielākie tirgus dalībnieki ir spējuši palielināt savu tirgus daļu, t.i., kopā trīs tirgus dalībnieki, neskatoties uz to, ka pieprasījuma apjoms visu laiku samazinās. Pieaugums varētu būt uz bankrotējošo un mazo tirgus dalībnieku rēķina. Tomēr izmaiņas tirgū ir samērā nelielas, tāpēc konkurences apstākļi šajā tirgū ir vērtējami kā diezgan stabili.

20.04.2010. vēstulē apvienošanās dalībnieki iesniedza šādu informāciju attiecībā par AS „Rīgas Miesnieks” tirgus daļu:

	2009.gada decembris-janvāris	2009.gada februāris-marts	2009.gada aprīlis-maijs	2009.gada jūnijs-jūlijs	2009.gada augusts-septembris	2009.gada oktobris-novembris	2009.gada decembris-janvāris
Kopējā tirgus daļa gaļas produktu tirgū pēc pārdotajiem apjomiem tonnās	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
	(20% (*)	(<20% (*)	(<30% (*)	(<30% (*)	(<30% (*)	(<30% (*)	(<30% (*)
Kūpinājumu tirgus daļa gaļas produktu tirgū pēc pārdotajiem apjomiem tonnās	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)	(*)
	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)	(<10%)

Minētajā vēstulē vēl norādīts (*).

2009.gada beigās AS „Rīgas Miesnieks” tirgus daļa gaļas produktu tirgū samazinājās.

Portfeļa efekts:

Portfeļa efekts būtībā ir tāda komersantu vara, kas rodas no tā piedāvāto gaļas izstrādājumu un gaļas produktu kopējā apjoma (sortimenta), kas pārsniedz tā atsevišķo daļu vērtību, kas saskaitīta matemātiski. Lietā definētajos tirgos un segmentos preču zīmju nozīme nav tik būtiska kā citos, piemēram, alkoholisko dzērienu, cigarešu, u.c. tirgos, bet tomēr tā ir jāņem vērā arī šajos tirgos un segmentos.

Apvienošanās dalībniekiem kā dažu Latvijas teritorijā populārāko gaļas izstrādājumu un gaļas produktu preču zīmju (tiesību) turētājiem ir vairākas priekšrocības.

01.04.2010. apvienošanās dalībnieku vēstulē ir norādīts (*).

Daļa no pievienojamajiem gaļas produktu zīmoliem ir salīdzinoši atpazīstami konkrētajos tirgos, kur līdz šim pircējam nebija spēcīgu gaļas produktu zīmolu. Līdz ar to pievienojamie gaļas produktu zīmoli apvienošanās dalībniekiem radīs lielākas iespējas strukturēt cenas, veidot mārketinga pasākumus, piešķirt atlaides, tiem palielināsies potenciāls sasaistīšanas iespējai.

Portfeļa efekta izpausme praksē varētu tikt attēlota kā atbilde uz jautājumu, vai attiecīgais mazumtirgotājs bez apvienošanās dalībnieku ražotajiem izstrādājumiem varētu sastādīt sortimentu, kas aizvietotu apvienošanās dalībnieku preces? Uz šo jautājumu atbildi ir devuši vairāki mazumtirgotāji:

- 1) SIA „Rimi Latvia” 06.04.2010. vēstulē Nr.01/01-126 ir norādījusi (*).
- 2) SIA „MAXIMA Latvija” 22.03.2010. vēstulē norāda, ka (*).
- 3) SIA „PALINK” 25.03.2010. vēstulē norāda (*).

Turklāt preču zīmju līderiem ir lielāka iespēja netikt izslēgtiem no mazumtirgotāja sortimenta.

Līdz ar to pēc Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas, apvienošanās dalībnieku rīcībā pēc apvienošanās būs plašs gaļas produktu sortiments, kurā ir daudzi atpazīstamu un pieprasītu gaļas izstrādājumu zīmoli, kas ir apvienošanās dalībnieku īpašumā. Nevienam citam no apvienošanās dalībnieku konkurentiem – gaļas produktu

ražotājiem un vairumtirgotājiem Latvijas teritorijā – nav portfeļa ar tik būtisku, atpazīstamu un patērētāju pieprasītu savā īpašumā esošu preču zīmju skaitu (īpatsvaru).

(*).

Tā kā kategorijas līderi abās minētajās mazumtirdzniecības ķēdēs atšķiras, tad var secināt, ka apvienošanās dalībnieku portfelis ir vispusīgs ar daudz spēcīgiem produktiem.

8. Situācija atsevišķos gaļas izstrādājumu un gaļas produktu tirgos un cīsiņu tirgū

Lietas izpētes laikā tika iegūta informācija par šo gaļas izstrādājumu un gaļas produktu piegādi Latvijas lielākajiem mazumtirgotājiem, kas raksturo faktisko situāciju salīdzinoši lielā mazumtirdzniecības tirgus daļā.

8.1. Gaļas izstrādājumi:

Saskaņā ar apvienošanās dalībnieku sniegto informāciju, AS „Rīgas Miesnieks” tirgus daļa šajā tirgū, rēķinot pēc apgrozījuma, 2007.gadā bija (*) (<10%), 2008.gadā bija (*)(<20%), 2009.gadā bija (*)(<20%). Savukārt rēķinot pēc apjoma, AS „Rīgas Miesnieks” tirgus daļa šajā tirgū 2007.gadā bija (*)(<20%), 2008.gadā - (*)(<20%), 2009.gadā - (*)(<20%).

AS „Jelgavas gaļas kombināts” tirgus daļa šajā tirgū, rēķinot pēc apgrozījuma, 2007.gadā bija (*)(<1%), 2008.gadā (*)(<1%), 2009.gadā bija (*)(<10%). Savukārt rēķinot pēc apjoma, AS „Jelgavas gaļas kombināts” tirgus daļa šajā tirgū 2007.gadā bija (*)(<1%), 2008.gadā bija (*)(<10%), 2009.gadā bija (*)(<10%).

Piezīme: Visi dati par apgrozījumu ir par 2009.gadu.

Tirgus dalībnieku pārdošanas apjoms gaļas izstrādājumu tirgū 2009.gadā:

AS „Rīgas Miesnieks” –	(*);
SIA „Forevers”-	(*);
SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”-	(*);
AS „Putnu fabrika Ķekava” -	(*);
SIA „Saldus gaļas kombināts”-	(*);
SIA „BLC”-	(*);
AS „Jelgavas gaļas kombināts”-	(*);
SIA „Grāvendāle”-	(*);
SIA „M.V.A.” -	(*);

Uz šo brīdi lielākās mazumtirdzniecības ķēdes pēc to sniegtās informācijas jau salīdzinoši lielā apjomā praktizē gaļas izstrādājumu iepirkšanu no ārvalstīm, līdz ar to uz šo brīdi pastāv vērā ņemama alternatīva Latvijas mazumtirgotājiem, iepērkot gaļas izstrādājumus.

Apvienošanās dalībnieki 01.04.2010. vēstulē Nr.APR10/003 norāda: (*). Arī SIA „MAXIMA Latvija” 22.03.2010. vēstulē Nr.88 sniegtā informācija liecina, ka svaigas gaļas produktu kategorijās minētajam mazumtirgotājam ir diezgan liels piegādātāju īpatsvars no citām valstīm, piegādes mazumtirgotājs pats veic bez vairumtirdzniecības uzņēmumu starpniecības.

Ņemot vērā minēto informāciju, var pieņemt, ka ar laiku šis iepirkšanas kanāls varētu attīstīties un paplašināties un gaļas izstrādājumu tirgus varētu būt apskatāms plašākās robežās.

Apvienošanās dalībnieki nav galvenie piegādātāji Latvijas lielākajiem mazumtirgotājiem, visdrīzāk apvienošanās neietekmēs gaļas izstrādājumu piegādi mazumtirdzniecībā.

Apvienošanās dalībnieki 01.04.2010. vēstulē Nr.APR10/003 norāda, ka (*).

8.1.1. Cūkgaļa un tās izstrādājumi:

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs ir (*) (<20%). (*) ir piektais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<10%). Šajā tirgū ir būtisks arī pašas SIA „MAXIMA Latvija” no citām valstīm ievestais apjoms bez vairumtirgotāju starpniecības, kura īpatsvars ir (*)(<30%). Preces tiek realizētas arī ar privātajām preču zīmēm.

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (>50%). (*) ir otrais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*)(<30%).

8.1.2. Liellopu gaļa un tās izstrādājumi:

Lielākais piegādātājs SIA „MAXIMA Latvija” bija (*) (<40%). Apvienošanās dalībnieki nav starp lielākajiem minēto produktu piegādātājiem. Šajā tirgū ir būtisks arī pašas SIA „MAXIMA Latvija” no citām valstīm ievestais apjoms bez vairumtirgotāju starpniecības, kura īpatsvars ir (*)(<20%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (>70%). (*) ir ceturtais lielākais piegādātājs, kuras īpatsvars bija (*) (<10%).

8.1.3. Maltā gaļa:

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs bija (*) (>40%). Piecu lielāko piegādātāju skaitā pamatā ir Lietuvas Republikā reģistrētās komercsabiedrības. Izņēmums – ceturtajā vietā esošais (*) (<20%). Šajā tirgū ir būtisks arī pašas SIA „MAXIMA Latvija” no citām valstīm ievestais apjoms bez vairumtirgotāju starpniecības, kura īpatsvars ir (*) (<30%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (>50%). (*) ir trešā lielākā piegādātāja, kuras īpatsvars bija (*) (<20%).

8.1.4. Vistas gaļa:

Lielākais piegādātājs SIA „MAXIMA Latvija” (*) (>70%), (*) ir ceturtajā vietā ar (*)(<10%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (>40%). Apvienošanās dalībnieki nav starp pieciem lielākajiem piegādātājiem šajā preču kategorijā.

SIA „Palink” ir sniegusi informāciju par visām minētajām grupām kopā. SIA „Palink” piecu lielāko piegādātāju īpatsvars gaļas grupā (bez marinētās gaļas):

- 1) (*) (<30);
- 2) (*) (<20);
- 3) (*) (<20);
- 4) (*) (<20);
- 5) (*) (<10).

8.1.5. Marinētā vistas gaļa, marinētā cūkgaļa

Par šo tirgu apvienošanās dalībnieki ir snieguši informāciju, kurā norādīts, ka šajā tirgū darbojošos tirgus dalībnieku tirgus daļas laika periodā no 2008.gada aprīļa līdz septembrim, t.i., 2008.gada vasaras sezonā, kad pamatā marinētā gaļa tiek patērēta, bija:

- 1) (*) (<40%);
- 2) (*) (<20%);
- 3) (*) (<20%);
- 4) (*) (<10%);
- 5) (*) (<10%).

Marinēta vistas gaļa:

SIA „MAXIMA Latvija” lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (>50%). Otrajā vietā ir (*), kuras īpatsvars bija (*) (<30%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (>50%). (*) ir ceturtais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<10 %).

Marinēta cūkgaļa:

SIA „MAXIMA Latvija” lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (<40%). Apvienošanās dalībnieki nav starp pieciem lielākajiem piegādātājiem šajā preču kategorijā.

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (>50%). (*) ir otrs lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<20%).

No augstāk minētā var izdarīt secinājumu, ka gaļas izstrādājumu tirgū AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” nav tirgus līderi šajā konkrētajā tirgū ietilpstošo produktu piegādē mazumtirdzniecībā. Šajā tirgū ir vērojama ārvalstu piegādātāju klātbūtne. (*)

Ņemot vērā minētos datus (tirgus daļas, īpatsvaru lielveikalos), var secināt, ka gaļas izstrādājumu tirgū Latvijas teritorijā apvienotajam uzņēmumam neizveidosies un nenostiprināsies dominējošais stāvoklis.

8.2. Gaļas produktu segmenti:

8.2.1. Vārītā desa:

N.p.k.	Ražotājs	Daudzums (kg)	Apgrozījums LVL bez PVN
1.	AS „Rīgas Miesnieks”	(*)	(*)
2.	SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”	(*)	(*)
3.	SIA „BLC”	(*)	(*)
4.	SIA „M.V.A.”	(*)	(*)
5.	SIA „Grāvendāle”	(*)	(*)
6.	SIA „Forevers”	(*)	(*)
7.	AS „Jelgavas gaļas kombināts”	(*)	(*)
8.	AS „Putnu fabrika Ķekava”	(*)	(*)
9.	SIA „Saldus gaļas kombināts”	(*)	(*)

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs bija (*) (<30%). (*) ir trešajā vietā ar (*) (<20%). Arī piecu visvairāk iepirkto produktu skaitā šajā preču kategorijā vadošās ir divas (*) doktordesas.

SIA „Rimi Latvia” lielākais piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (<20%). (*) ir otrais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<20%).

8.2.2. Cīsiņi:

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs ir (*) (>50%). Minētajā mazumtirdzniecības ķēdē šajā preču grupā visvairāk piegādātais un līdz ar to visvairāk pirktais produkts ir (*).

SIA „Rimi Latvia” lielākais cīsiņu un sardeļu piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (>40%). (*) bija otrais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<20%).

N.p.k.	Ražotājs	Daudzums (kg)	Apgrozījums LVL bez PVN
1.	AS „Rīgas Miesnieks”	(*)	(*)
2.	SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”	(*)	(*)
3.	SIA „Forevers”	(*)	(*)
4.	SIA „Grāvendāle”	(*)	(*)
5.	SIA „M.V.A.”	(*)	(*)
6.	AS „Putnu fabrika Ķekava”	(*)	(*)
7.	SIA „BLC”	(*)	(*)
8.	AS „Jelgavas gaļas kombināts”	(*)	(*)
9.	SIA „Saldus gaļas kombināts”	(*)	(*)

8.2.3. Kotletes:

SIA „MAXIMA Latvija” šajā tirgū norāda divus piegādātājus: (*) (>50) un (*) (>40). SIA „Rimi Latvia” lielākais kotlešu piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (>40). (*) bija otrais lielākais kotlešu piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<40).

8.2.4. Kūpinājumi:

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs bija (*) ar (<20%). Apvienošanās dalībnieku nav starp SIA „MAXIMA Latvija” pieciem lielākajiem piegādātājiem šajā tirgū. Šajā sektorā ir samērā neliels pašas SIA „MAXIMA Latvija” no citām valstīm ievestais apjoms bez vairumtirgotāju starpniecības, kura īpatsvars ir (*) (<10%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais kūpinājumu piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (<20%). Apvienošanās dalībnieki nav starp pieciem lielākajiem piegādātājiem šajā preču kategorijā.

N.p.k.	Ražotājs	Daudzums (kg)	Apgrozījums LVL bez PVN
1.	SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”	(*)	(*)
2.	SIA „Forevers”	(*)	(*)
3.	AS „Rīgas Miesnieks”	(*)	(*)
4.	SIA „M.V.A.”	(*)	(*)
5.	SIA „BLC”	(*)	(*)
6.	AS „Putnu fabrika Ķekava”	(*)	(*)
7.	AS „Jelgavas gaļas kombināts”	(*)	(*)
8.	SIA „Grāvendāle”	(*)	(*)
9.	SIA „Saldus gaļas kombināts”	(*)	(*)

8.2.5. Pelmeņi:

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais pelmeņu piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (<30%). (*) ir otrs lielākais pēc lieluma piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<20%). Šajā sektorā ir būtisks arī pašas SIA „MAXIMA Latvija” no citām valstīm ievestais apjoms bez vairumtirgotāju starpniecības, kura īpatsvars ir (*) (<10%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais pelmeņu piegādātājs bija (*), kura īpatsvars bija (*) (<40%). (*) bija trešais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<20%).

8.2.6. Pusžāvētas, cieti žāvētas desas:

N.p.k.	Ražotājs	Daudzums (kg)	Apgrozījums LVL bez PVN
1.	AS „Jelgavas gaļas kombināts”	(*)	(*)
2.	SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”	(*)	(*)
3.	SIA „M.V.A.”	(*)	(*)
4.	SIA „Forevers”	(*)	(*)
5.	AS „Rīgas Miesnieks”	(*)	(*)
6.	SIA „Grāvendāle”	(*)	(*)
7.	SIA „BLC”	(*)	(*)
8.	SIA „Saldus gaļas kombināts”	(*)	(*)
9.	AS „Putnu fabrika Ķekava”	(*)	(*)

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (<30%). Nākamais pēc lieluma piegādātājs ir (*) (<20%). Šajā sektorā ir būtisks arī pašas SIA „MAXIMA Latvija” no citām valstīm ievestais apjoms bez vairumtirgotāju starpniecības, kura īpatsvars ir (*) (<20%).

SIA „Rimi Latvia” lielākais pusžāvēto un cieti žāvēto desu piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (<30%). (*) bija trešais lielākais piegādātājs, kura īpatsvars bija (*) (<20%).

8.2.7. Sardeles, grila cīsiņi:

N.p.k.	Ražotājs	Daudzums (kg)	Apgrozījums LVL bez PVN
1.	AS „Rīgas Miesnieks”	(*)	(*)
2.	SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”	(*)	(*)
3.	SIA „M.V.A.”	(*)	(*)
4.	AS „Putnu fabrika Ķekava”	(*)	(*)
5.	AS „Jelgavas gaļas kombināts”	(*)	(*)
6.	SIA „Forevers”	(*)	(*)
7.	SIA „BLC”	(*)	(*)
8.	SIA „Grāvendāle”	(*)	(*)
9.	SIA „Saldus gaļas kombināts”	(*)	(*)

SIA „MAXIMA Latvija” pēc īpatsvara lielākais piegādātājs bija (*), kuras īpatsvars bija (*) (<30%). Tuvu ir nākamais pēc lieluma piegādātājs (*) (<30%).

SIA „Rimi Latvia” sardeles uzskaita kopā ar cīsiņiem, tāpēc šeit informācija netiek sniegta.

SIA „Palink” piecu lielāko piegādātāju īpatsvars gaļas izstrādājumu grupā:

- 1) (*) (<20%);
- 2) (*) (<20%);
- 3) (*) (<20%);
- 4) (*) (<10%);
- 5) (*) (<10%).

Secināms, ka cīsiņu segmentā AS „Rīgas Miesnieks” jau ir vislielākais īpatsvars mazumtirgotāju tīklos attiecīgajā produktu kategorijā.

Ievērojot teikto, lietā ir nepieciešams definēt cīsiņu segmentu, kurā vienam no apvienošanās dalībniekiem – AS „Rīgas Miesnieks” ir liela ietekme, kura apvienošanās rezultātā pastiprināsies.

Šķēršļi ieeīšanai konkrētajos tirgos

9. Ziņojumā ir norādīts, ka jebkurā no Ziņojumā norādītajiem konkrētajiem tirgiem ir mērenas ekonomiskās un administratīvās barjeras.

„Pirmkārt, ir jābūt Pārtikas un Veterinārā dienesta atzītai vai reģistrētai ražotnei. Atbilstoši Pārtikas aprites uzraudzības likuma 5.panta pirmajai daļai pārtikas uzņēmums iesaistās pārtikas aprītē, ja tas ir atzīts vai reģistrēts. Pašlaik spēkā esošo atzīšanas vai reģistrēšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2010.gada 2.februāra noteikumi Nr.104 „Pārtikas uzņēmumu atzīšanas un reģistrācijas kārtība”. Minētā administratīvā barjera uzskatāma par formālu, jo atzīšanas vai reģistrācijas nosacījumus var izpildīt jebkura normatīvo aktu prasībām atbilstoša ražotne. Taču, lai izpildītu visas detalizētās pārtikas apriti regulējošās normatīvo aktu prasības, varētu būt nepieciešami būtiski ieguldījumi, tas uzskatāms par finansiālo barjeru.

Otrkārt, nepieciešamas investīcijas iekārtās, lai uzsāktu ražošanu. Kā jau minēts, varētu būt nepieciešamas ievērojamas sākotnējās investīcijas, lai ievērotu visas detalizētās pārtikas apriti reglamentējošās normatīvo aktu prasības”.

Apvienošanās dalībnieku 20.04.2010. vēstulē Nr.APR10/003 ir norādīts, ka (*)

Vieglāk ienākt tirgū vai paplašināt savu darbību augoša tirgus gadījumā. Lietas izpētes gaitā netika konstatēts neviens pēdējā laikā atvērts uzņēmums, bet viens ir izgājis no tirgus.

Eiropas Komisijas dokumentā „Pamatnostādnes par horizontālo apvienošanas novērtēšanu saskaņā ar Padomes Regulu par uzņēmumu koncentrāciju kontroli”⁴ (turpmāk tekstā – Vadlīnijas) norādīts, ka jau esošo uzņēmumu stāvoklis tirgū var radīt šķēršļus iekļūšanai tajā. Jo īpaši sarežģīta var būt iekļūšana noteiktā darbības nozarē, jo, lai efektīvi konkurētu, ir vajadzīga pieredze vai reputācija, kuru jaunpienācējam var būt sarežģīti iegūt. Šajā sakarā jāņem vērā tāds faktors kā pircēju uzticēšanās noteiktam zīmolam, ilglaicīga sadarbība starp piegādātājiem un pircējiem, reklāmas nozīme vai citas priekšrocības, kas saistītas ar reputāciju.

Vēl minētajā dokumentā ir norādīts, ka, novērtējot, vai iekļūšana tirgū būs rentabla, jāņem vērā paredzamā tirgus attīstība. Lielāka iespēja, ka iekļūšana būs rentabla, ir tirgū, kuram nākotnē paredzams pieaugums, nekā piesātinātā tirgū vai tirgū, kam paredzama lejupeja. Apjoma radītu ietaupījumu ietekmē iekļūšana tirgū var kļūt neizdevīga, ja jaunpienācējs nespēj iegūt pietiekami lielu tirgus daļu.

Nemot vērā minēto ir jāsecina, ka barjeras ienākšanai tirgū šajā konkrētajā gadījumā pastāv, jo arī pati AS „Rīgas Miesnieks” kopā ar savas grupas uzņēmumiem

⁴ Oficiālais Vēstnesis C 031 , 05/02/2004 Lpp. 0005 – 0018.

var būt kā šķērslis. Turklāt jau kādu laiku tirgū samazinās pieprasījums un nav droši paredzams, kad šī situācija varētu mainīties.

Patērētāju iepirkšanās paradumi

10. Lietas izpētes ietvaros tika izvērtēts AS „Rīgas Miesnieks” pasūtītais pētījums „Gaļas izstrādājumu ražotāju un marku atpazīstamība”, kuru 2007.gada oktobrī veica tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS.

Iepazīstoties ar pētījumu, tika izdarīti šādi secinājumi:

(*).

Lietas izpētes gaitā ir secināts, ka arī AS „Jelgavas gaļas kombināta” produkcijai kopumā ir salīdzinoši stipra atpazīstamība un pieprasījums pēc tās.

Gaļas izstrādājumu un gaļas produktu ražotāji ir norādījuši, ka lētāko preču gadījumā galvenā patērētāju izvēles noteicēja ir attiecīgā produkta cena. Minētais galvenokārt ir attiecināms uz patērētājiem, kuri pārsvarā apmeklē zemo cenu veikalus. Dārgākajos gaļas izstrādājumu un gaļas produktu segmentos pieaug preču zīmju loma, jo šo produktu patērētājs izvirza lielākas prasības pret produkta kvalitāti. Zināma preču zīme vai jau gadiem pazīstams ražotājs garantē atbilstošu kvalitāti.

Vienlaicīgi jāņem vērā, ka mazajiem ražotājiem nav resursu savu preču zīmju ražošanai un zīmolu pozīciju nostiprināšanai un attīstībai (pat ja tas nav tik svarīgi kā citās preču kategorijās, tomēr lai attīstītos līdz zīmola „Rakveres cīsiņi” atpazīstamības pakāpei arī ir nepieciešami resursi).

Līdz ar to jāsecina, ka gaļas produktu gadījumā ir svarīgs spēks, kāds piemīt zīmoliem, zināšanām par vietējā tirgus struktūru un patērētāju izvēli. Konkrētā apvienošanās kā tāda nepastiprinās zīmola pozīcijas, jo stiprs zīmols „Rakveres cīsiņi” jau tagad eksistē, bet apvienošanās rezultātā radīsies iespēja optimizēt produktu portfeli, atteikties no precēm, kas pārklājās, un ietaupītos resursus novirzīt zīmola stiprināšanai, vai jauno zīmolu radīšanai. Vienlaicīgi gan jāatzīmē, ka būs nepieciešami resursi nodokļu parādu segšanai.

Lietā iegūtā informācija, t.i., AS „Rīgas Miesnieks” lielais apgrozījums, apliecina patērētāju lojalitāti noteiktam zīmolam (konkrētajā gadījumā ir lojalitāte attiecībā pret Rakveres cīsiņiem u.c. šī ražotāja produktiem) un to, ka patērētāji negribīgi maina savus pieradumus, pie nosacījuma, ka to rīcībā ir pietiekoši finansiālie līdzekļi.

Mazumtirgotāji ir norādījuši, ka patērētāju izvēli var mainīt akcijas, kurām paralēli tiek veikta reklāmas kampaņa sabiedrības informēšanas līdzekļos. Šai nozarei raksturīgi, ka mazie ražotāji var sagatavot produktu partiju, lai piedalītos kāda mazumtirgotāja rīkotajā akcijā, bet kad produkts tiek iekļauts patstāvīgā mazumtirgotāja sortimentā, tad dažkārt rodas problēmas saglabāt sākotnējo kvalitāti. Tādēļ produkts no mazumtirgotāja sortimenta tiek izslēgts.

Patērētājiem būtiska ir arī produkta izcelsmes valsts un tie daudzos gadījumos ir lojāli savā valstī ražotiem un par tradicionāliem uzskatītiem gaļas produktiem. Pamatā visiem gaļas izstrādājumu veidiem tiek piedāvāts plašs izstrādājumu klāsts ar atšķirīgu kvalitāti un samērā lielu cenu starpību. Līdz ar to viena konkrētā tirgus vai segmenta ietvaros, gaļas produktus un gaļas izstrādājumus ir iespējams sadalīt atkarībā no kvalitātes un cenas.

Uz doto brīdi par noteicošo faktoru kļūst cena. Iedzīvotāju ienākumu kritums un tai sekojošā pirkspējas samazināšanās rada izmaiņas to iepirkšanās paradumos.

Tirgus dalībnieku jaudas noslodze

11. Lietas izpētes gaitā tika iegūta informācija, ka daudziem tirgus dalībniekiem ir nepilnīgi izmantotas ražošanas jaudas. Minētais fakts liecina, ka, ja apvienošanās dalībnieki paaugstinās realizācijas cenas, vai veiks citas pret patērētāju interesēm vērstas darbības, tad mazumtirgotājiem, ir vismaz daļēji iespējams pārorientēt savu iepirkumu.

Tirgus dalībnieku sniegtā informācija:

- 1) SIA „Saldus gaļas kombināts” jaudas noslodze (*);
- 2) SIA „BLC” – (*);
- 3) 2009.g., SIA „Grāvendāle” vidējā noslodze – (*);
- 4) SIA „M.V.A” sākot no 2007.gada vidējais noslodzes koeficients (*);
- 5) SIA „Forevers” ražošanas jaudas noslodzes koeficients 2007.gadā – (*); 2008.gadā – (*); 2009.gadā – (*).
- 6) savukārt SIA „Rēzeknes gaļas kombināts” pašreizējā brīdī ir noslogots (*).

Apvienošanās dalībnieki arī nenoslogo savu jaudu pilnībā:

AS „Rīgas Miesnieks” kopējā noslodze:

(*)

AS „Jelgavas gaļas kombināts” kopējā noslodze:

(*)

Konkurences padome secina, ka, ja jaudu noslodze atšķiras no optimālās, tad samazinās konkrētā uzņēmuma rentabilitāte un darbības efektivitāte un līdz ar to uzņēmumam ir jāpalielina izmaksas uz vienu vienību.

Bankrotējoša uzņēmuma aizsardzība

12. Vadlīnijās ir norādīts, ka Eiropas Komisija var nolemt, ka citādi problemātiska apvienošanās tomēr ir saderīga ar kopējo tirgu, ja viena no apvienošanās pusēm ir bankrotējošs uzņēmums. Galvenā prasība ir, lai nebūtu pamata apgalvot, ka konkurences struktūras pasliktināšanos, kas seko pēc apvienošanās, ir izraisījusi apvienošanās. Tā notiks, ja tirgus konkurences struktūra pasliktinātos vismaz tik lielā mērā arī bez apvienošanās.

Vadlīnijās ir norādīts, ka, lai piemērotu "bankrotējoša uzņēmuma aizsardzību", Komisija par īpaši būtiskiem uzskata trīs kritērijus. Pirmkārt, šķietami bankrotējošo uzņēmumu nākotnē varētu izstumt no tirgus tā finansiālo grūtību dēļ, ja to nepārņem cits uzņēmums. Otrkārt, nav alternatīvas iegādes, kas būtu mazāk vērsta pret konkurenci nekā paziņotā apvienošanās. Treškārt, gadījumā, ja apvienošanās nenotiktu, bankrotējošā uzņēmuma aktīvi nenovēršami pamestu tirgu.

AS „Jelgavas gaļas kombināts” 17.05.2010. vēstulē Nr. 1-28/84 ir norādīts, ka „AS „Jelgavas gaļas kombināts” (JGK) bez AS „Rīgas Miesnieks” (RM) nav bijuši citi piedāvājumi iegādāties JGK kontrolpaketi.”

„JGK vadības ilgstošā pieredze gaļas pārstrādē liek izdarīt secinājumus, ka bez JGK akciju kontrolpaketes īpašnieku maiņas, t.i., gadījumā, ja netiks realizēts darījums starp JGK un RM, JGK komercdarbība būs apdraudēta un tās perspektīva, ja ļoti būtiski nemainīsies gaļas tirgus attīstības un darbības tendences Latvijā, ir komercdarbības pārtraukšana.

JGK spēja darboties ilgtermiņā ir ļoti ierobežota ar diviem būtiskiem faktoriem, kuru mijiedarbība jau līdz šim ir radījusi noteicošu ietekmi uz JGK komercdarbības attīstību. Šie faktori ir:

- finanšu līdzekļu (investīcijām, esošajām kredītsaistībām, operatīvai darbībai) nepietiekamība; (...)

- nepietiekams JGK ražoto produktu noieta tirgus un, secīgi, nenoslogotas ražošanas jaudas ar pārāk zemu jau iepriekš veikto investīciju atdevi.”

Ievērojot teikto, Konkurences padome secina, ka formāli izpildās Vadlīnijās norādītie kritēriji, taču pēc Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas attiecībā par AS „Jelgavas gaļas kombināts” nav uzsākts ne tiesiskās aizsardzības process, ne maksātspējas process.

Apvienošanās dalībnieku iesniegtajā Pirkuma līguma pielikumā „AS Jelgavas gaļas kombināts „DUE DILIGENCE REPORT” ir norādīts (*).

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome uzskata, ka tas ir būtisks aspekts pie apvienošanās novērtēšanas.

Apvienošanās novērtējums, ko snieguši citi konkrētā tirgus dalībnieki

13. Lietas izpētes sākumā Konkurences padome definēja vairākus konkrētos tirgus, t.sk., *gaļas izstrādājumu tirgu* (vārītās desas, pusžāvētās un cieti žāvētās desas, kūpinājumi, cīsiņi, sardeles un grila cīsiņi, kotletes, pelmeņi,), kas Lēmumā tiek definēts kā gala produktu tirgus, un *gaļas un tās pusfabrikātu tirgu* (cūkgaļa un tās pusfabrikāti, liellopu gaļa, pusfabrikāti; vistas gaļa, maltas gaļas pusfabrikāti), kas Lēmumā tiek definēts kā gaļas izstrādājumu tirgus.

Saskaņā ar šo definējumu tika pieprasīta informācija attiecīgo konkrēto tirgu dalībniekiem. Šajā Lēmuma punktā iekļautā komercsabiedrību sniegtā informācija arī ir sniegta saskaņā ar šo sākotnējo definējumu.

(*) ir norādījusi, ka tā neiebilst par AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanos. Uzskatām, ka konkurence Latvijas tirgū nemainīsies.”

Savukārt (*) ir norādījusi, ka „Minētā AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanās ievērojami ietekmēs konkurences apstākļus gaļas, tās pusfabrikātu un gaļas izstrādājumu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā, jo var tikt optimizētas loģistikas un administrācijas izmaksas, uz kā pamata iespējams samazināt produktu cenas”.

(*) ir minējusi, ka „Mūsu viedoklis par plānoto apvienošanos ir negatīvs. Apvienošanās rezultātā produktu grupas kļūs plašākas un spēcīgākas, kā rezultātā varēs izmantot investīcijas tehnoloģijas attīstībā. Apvienojoties šiem tirgus dalībniekiem palielināsies tirgus daļa ar augstas kvalitātes produktiem.”

(*) attiecība par apvienošanās ietekmi ir norādījusi, ka „Uzskatām, ka tas būs atkarīgs no RM un JK stratēģijas”.

(*) ir norādīts, ka „Plānoto AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanās vērtējam negatīvi, jo tas ietekmēs konkurences apstākļus gaļas un tās pusfabrikātu un gaļas izstrādājumu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā, jo radīs spēcīgu līderi un konkurentu citiem ražotājiem.”

Savukārt (*) ir norādījusi, ka AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanās radīs jaunu un ļoti spēcīgu tirgus dalībnieku, kas nopietni apdraud citu dalībnieku pozīcijas konkrētajā tirgus segmentā. AS „Rīgas Miesnieks” gaļas produkcija tirgū ieņem diezgan nopietnu vietu vārīto desu, cīsiņu un sardeļu segmentā. Savukārt AS „Jelgavas gaļas kombināts” ieņem nopietnu vietu pusžāvēto un cieti žāvēto desu segmentā. Ņemot vērā iepriekš minēto var secināt, ka apvienojoties

abiem kombinātiem, tiks palielināts apvienotā uzņēmuma ietekme minētajos gaļas produkcijas tirgus segmentos.

(*) ir norādīts, ka „AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanās varētu ietekmēt konkurences apstākļus gaļas un tās pusfabrikātu un gaļas izstrādājumu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā, izveidojot stimulējošus konkurences apstākļus un paaugstinot citu gaļas ražotāju aktivitāti, lai saglabātu savu pozīciju noteiktajā tirgus jomā.”

Ievērojot teikto, Konkurences padome secina, ka apvienošanās dalībnieku konkurentu viedoklis par paredzamo apvienošanos ir negatīvs. Bet vienlaicīgi ir jāņem vērā fakts, ka konkurenti var nebūt objektīvi, jo viņi nav ieinteresēti, lai apvienošanās dalībnieki stiprinātu savu tirgus varu un notiktu konkrētais apvienošanās process.

Konkurences padome secina, ka šī apvienošanās stimulēs citus tirgus dalībniekus paaugstināt savu efektivitāti.

Apvienošanās dalībnieku priekšrocības:

(*) ir norādījusi, ka „Neviens no faktoriem nebūs kā priekšrocība salīdzinājumā pret citiem tirgus dalībniekiem”.

(*) ir minējusi, ka „Apvienošanās rezultātā noteicošie faktori gaļas izstrādājumu tirgus funkcionēšanai būs augstvērtīgāku tehnoloģisko iekārtu pielietošana, kas ievērojami ļauj samazināt ražošanas izmaksas, kā arī spēcīgi attīstīts loģistikas tīkls visā Latvijā teritorijā.”

(*) norādīja, ka „Priekšrocības sekojošas: jaunas tehnoloģijas izmantošana, pieredzes apmaiņa, apmācības iespējas, specializācijas attīstība, attīstīta loģistika un labāku tehnoloģisko iekārtu esamība.”

(*) ir norādījusi, ka „Faktori, kas varētu radīt apvienotajam tirgus dalībniekam priekšrocības salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem ir modernizētas tehnoloģiskās iekārtas, jauns produktu piedāvājums, spēcīga reklāma, līdz ar to, aizņemot lielāko gaļas un gaļas izstrādājumu tirgus daļu.”

(*) ir minējusi, ka „Apvienotajam tirgus dalībniekam, salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem, neapšaubāmi rodas priekšrocības, kuras izpaužas šādi: ražošanas jaudas un apjoma palielināšanās, līdz šim neesošo tehnoloģisko iekārtu esamība, dažādu receptūru un ražošanas procesu apvienojums, kas līdz šim bija katra atsevišķa uzņēmuma noslēpums, izdevīgs ģeogrāfiskais izvietojums un attīstīta loģistika ar papildus iespējām attīstīties vēl vairāk, kas nenoliedzami dos apvienotajam uzņēmumam iespējas iegādāties izejvielas izdevīgāk nekā līdz šim (jo pieaug iepirkšanas apjomi), tātad produkcijas pašizmaksa samazinās.”

(*) norādīja, ka „Apvienotajam tirgus dalībniekam priekšrocības varētu radīt gan labāku tehnoloģisko iekārtu esamība, gan attīstītāka loģistika, kā arī iespējamais pašizmaksu samazinājums, ko varētu radīt uzņēmumu apvienošana, veicot abu uzņēmumu administratīvo un ražošanas procesa izmaksu un izdevumu samazinājumu, kas būtiski ietekmētu arī gala produkta cenu, kas nonāk pie patērētājiem.”

Ievērojot teikto, Konkurences padome secina, ka apvienotajam tirgus dalībniekam, salīdzinot ar citiem tirgus dalībniekiem, neapšaubāmi rodas tādas priekšrocības, kā ražošanas jaudas un apjoma palielināšanās, iespēja izmantot līdz šim neesošas tehnoloģiskās iekārtas, paplašinās receptūru un tehnoloģiju pieejamība, kas līdz apvienošanās brīdim bija katra atsevišķa uzņēmuma komercnoslēpums. Apvienotajam uzņēmumam būs arī izdevīgs ģeogrāfiskais izvietojums un attīstīta loģistika.

Apvienošanās dalībnieku viedokļa analīze

14. Konkurences padome 07.05.2010. saņēma apvienošanās dalībnieku - AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” - 2010.gada 7.maija vēstuli Nr. MAI10/010 (turpmāk – tekstā Vēstule), kas sagatavota kā atbilde uz 2010.gada 26.aprīļa Konkurences padomes Izpilddirekcijas vēstuli Nr.904, kurā bija sniegts īss apvienošanās vērtējums, kā arī norādīti iespējamie apvienošanās rezultātā radītie riski, kā arī norādīts kā iespējama risinājums saistošais noteikums, kas varētu tikt noteikts Konkurences padomei atļaujot AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanos.

Vēstules 2.punktā norādīts, ka „(..) Apvienošanās dalībnieki, lai gan neapšauba, ka zināma ietekme uz konkurenci apvienošanās rezultātā būs, neuzskata, ka sekas būs būtiska konkurences samazināšanās”.

Konkurences padome lēmuma 15. punktā ir secinājusi, ka konkrētās apvienošanās rezultātā varētu būtiski samazināties konkurence lietā uz doto brīdi definētajos tirgos. Mazākā mērā šīs sekas izpaudīsies gaļas izstrādājumu tirgū, bet būtiskāk gaļas produktu tirgū. Vienlaicīgi, pateicoties portfeļa efektam un citiem Konkurences padomes Lēmuma 15. punktā minētajiem faktoriem, palielināsies apvienotā tirgus dalībnieka tirgus vara gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkumā/piegādē mazumtirdzniecībai. Vienlaicīgi, norādām, ka lielas tirgus daļas nav vienīgais kritērijs, lai noteiktu tirgus dalībnieka tirgus varu, turklāt arī Konkurences likuma 1.panta 1.punktā sniegtais termina „dominējošs stāvoklis” skaidrojums vairs neparedz konkrētas tirgus daļas, bet skaidro tirgus varu. Ņemot vērā minēto, argumenti, kas ietver to, ka apvienošanās tirgus dalībniekam ir salīdzinoši mazas tirgus daļas (jeb tās nepārsniedz 40% sliksni) un tāpēc nevar vērtēt iespējamo tirgus varu, kas šajā gadījumā varētu izpausties atsevišķi definētajos tirgos izmantojot portfeļa efektu, nav pamatots un ir noraidāms.

Vēstulē norādīts, ka „(..) izmaiņas 5% apmērā gaļas pārstrādes produktu ražošanas un piegādes mazumtirdzniecībā tirgū nav uzskatāmas par būtiskām, ievērojot arī, ka nav konstatējamas būtiskas izmaiņas otrā ietekmētajā tirgū”.

Savukārt Konkurences padome savus secinājumus balstīja uz argumentu kopumu, kas kopsakarā ar koncentrāciju arī rada būtisku konkurences samazinājumu. Daži no tiem:

- 1) lietas izpētē secināts, ka radīsies portfeļa efekts, kuru pastiprina patērētāju vidū populāru preču zīmju esamība apvienošanās dalībnieku preču sortimentā;
- 2) salīdzinoši būtiska apgrozījuma starpība ar nākamo lielāko tiešo konkurentu SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”, citu tirgus dalībnieku apgrozījumi, izņemot SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”, ir vairākkārt mazāki nekā apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums;
- 3) apvienošanās dalībnieku tirgus daļa gaļas izstrādājumu tirgū ir vairāk kā divas reizes lielāka nekā nākamajiem konkurentiem SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”, SIA „M.V.A.”;

4) konkrētajos tirgos pieprasījums krītas;

5) mazumtirgotāju viedoklis, kuri ir norādījuši, ka bez apvienošanās dalībnieku produkcijas sastādīt pilnvērtīgu un konkurētspējīgu gaļas un gaļas pusfabrikātu un gaļas izstrādājumu sortimentu varētu būt problemātiski, it sevišķi pusžāvēto, cieti žāvētu desu un cīsiņu/sardeļu grupās. Vēl mazumtirgotāji ir norādījuši, ka apvienošanās dalībnieku piegādāto preču aizvietošana būtu saistīta ar apgrozījuma samazinājumu, jo aizvietojošām precēm nebūs ļoti spēcīgo apvienošanās dalībnieka AS „Rīgas Miesnieks” preču zīmju.

Konkurences padomes piekrīt Vēstulē izteiktajam apgalvojumam, ka AS „Jelgavas gaļas kombināts” finansiālais stāvoklis ir vērtējams kā slikts. Vienlaicīgi norādām, ka daudzām sabiedrībām, kas darbojas gaļas izstrādājumu un gaļas produktu tirgos, ir sarežģīta finansiālā situācija, par ko liecina salīdzinoši lielais pret attiecīgo komercsabiedrības apgrozījumu nenomaksāto nodokļu apjoms valsts budžetam. Tāpēc pašlaik nevar tikt droši izvērtēts, kurš no tirgus dalībniekiem paliks tirgū un kurš, nemainoties pieprasījumam vai tam vēl samazinoties, būs spiests to pamest. Arī fakts, ka tiek pirkt jauns uzņēmums, netieši norāda, ka uzņēmumu grupai, kurā ietilpst AS „Rīgas Miesnieks” ir pieejami finanšu līdzekļi.

Vēstulē, t.sk., norādīts, ka „Arī agrāk līdzīgās horizontāla rakstura apvienošanās lietās, kur lielākam tirgus dalībniekam ir pievienots mazs tirgus dalībnieks, Konkurences padome nav saskatījusi būtisku ietekmi uz konkurenci. Lietā par AS „Lāčplēša alus” un SIA „Griģis un Co” (Līvu alus darītava) apvienošanās Konkurences padome secinājusi, ka AS „Lāčplēša alus” tirgus daļa nepārsniedz 40%, un, „ņemot vērā”, ka SIA „Griģis un CO” tirgus daļa konkrētajos tirgos ir neliela, nav pamata uzskatīt, ka pievienošanās rezultātā var tikt būtiski samazināta konkurence konkrētajos tirgos”⁵. Tāpat, arī konkrētajā gadījumā AS „Rīgas Miesnieks” tirgus daļa nevienā no konkrētajiem tirgiem pat netuvojas 40%, un AS „Jelgavas gaļas kombināts” ir neliela tirgus daļa.

Arī tas vien, ka apvienošanās rezultātā izveidojas lielākais tirgus dalībnieks konkrētajā tirgū, pats par sevi nerada būtisku konkurences samazināšanos. Pirmkārt, AS „Rīgas Miesnieks” jau šobrīd ir lielākais tirgus dalībnieks, un apvienošanās rezultātā tirgus daļa būtiski nemainīsies. Otrkārt, Konkurences padome SIA „Tapeks” un SIA „Aile” apvienošanās lietā⁶ faktu, ka apvienošanās rezultātā izveidosies lielākais tirgus dalībnieks būvmateriālu vairumtirdzniecības tirgū, neuzskatīja par tādu apstākli, kas samazinātu konkurenci.

Konkurences padome izvērtēja minētos argumentus un uzskata tos par nepamatotiem. Pirmajā apvienošanās dalībnieku Vēstulē norādītajā lietā alus ražotāji, kuri apvienojās, bija salīdzinoši nelieli tirgus dalībnieki un to kopējā tirgus daļa bija vismaz divas reizes mazāka par attiecīgā tirgu līderu tirgus daļām.

Savukārt otrajā apvienošanās dalībnieku minētajā lietā (Tapeks/Aile) Konkurences padome netika izdarījusi apvienošanās dalībnieku norādīto secinājumu.

Vēstules 3.punktā ir norādīts, ka „Noteikums ir ļoti plašs un paredz apvienošanās dalībnieku pienākumu pārdot jebkurai komercsabiedrībai produkciju jebkurā apjomā un jebkurā sortimentā. Šāds noteikums var būt pārmērīgi apgrūtināšs un tā izpilde var sadārdzināt produkciju, ja ir jānodrošina iespēja obligāti pārdot arī ļoti mazus apjomus”.

⁵ 2007.gada 7.novembra lēmums Nr. 152, lieta Nr.2146/07/06/29 „Par a/s „Lāčplēša alus” („The Royal Unibrew” grupa) un SIA „Griģis un Co” piederošās Līvu alus darītavas apvienošanās”, 5.punkts.

⁶ 2007.gada 5.februāra lēmums Nr.4, lieta Nr.2430/06/06/15 „Par SIA „Tapeks” un SIA „Aile” ziņojumu par apvienošanās”, 9.6. punkts.

Konkurences padome daļēji ņem vērā apvienošanās dalībnieku iebildumu un argumentus par iespējamo saistošo noteikumu formulējumu. Konkurences padome uzskata, ka atteikums piegādāt var tikt pamatots ar objektīviem apstākļiem, t.i., piemēram, pārmērīgām piegādes izmaksām u.tml.).

Vienlaicīgi Konkurences padome norāda, ka saistošo noteikumu izpildi reglamentējošais normatīvais regulējums ir pietiekošs.

Konkurences padomes skatījumā apstākļi, kas varētu būt par pamatu saistošo noteikumu atcelšanai, ir būtiskas izmaiņas tirgus struktūrā, t.i., esošo tiešo konkurentu nostiprināšanās tirgū vai jauna ļoti spēcīga tirgus dalībnieka ienākšana attiecīgajos konkrētajos tirgos, u.c. jauni apstākļi, kas ievērojami izmaina esošo tirgus situāciju šajā lēmumā definētajos konkrētajos tirgos un segmentos.

Apvienošanās novērtējums

15. Lietas izpētes ietvaros tika izvērtēts gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkuma/iegādes mazumtirdzniecībai tirgus Latvijas teritorijā, kas tālāk sadalās divos atsevišķos konkrētajos tirgos: gaļas izstrādājumu tirgū un gaļas produktu tirgū. Vēl lietā tika izvērtēts cīsiņu realizācijas segments.

Lietas izpētes gaitā tiek secināts, ka konkrētās apvienošanās rezultātā palielināsies apvienotā tirgus dalībnieka tirgus vara, kas izpaudīsies kā būtiska konkurences samazināšanās gaļas produktu tirgū un īpaši cīsiņu realizācijas tirgū un līdz ar to arī kopējā gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkuma/iegādes mazumtirdzniecībai tirgū.

Faktori, kas kopsakarā ar koncentrāciju rada būtisku konkurences samazinājumu minētajos konkrētajos tirgos, piemēram:

- 1) lietas izpētē secināts, ka pastiprināsies portfeļa efekts, kuru palielina patērētāju vidū populāru preču zīmju esamība apvienošanās dalībnieku preču sortimentā. AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” preču zīmes ir ar augstu atpazīstamības pakāpi patērētāju vidū;
- 2) apvienošanās dalībnieku salīdzinoši būtiska apgrozījuma starpība ar nākamo lielāko tiešo konkurentu SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”. Savukārt citu tirgus dalībnieku apgrozījums, izņemot SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”, ir vairākkārt mazāks nekā apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums;
- 3) apvienošanās dalībnieku tirgus daļa gaļas izstrādājumu tirgū ir vairāk kā divas reizes lielāka nekā nākamajiem konkurentiem SIA „Rēzeknes gaļas kombināts”, SIA „M.V.A.”, īpaši spēcīgi apvienošanās dalībnieki ir cīsiņu segmentā, kas ir viens no pieprasītākajiem gaļas produktiem;
- 4) lietā definētajos konkrētajos tirgos pieprasījums krītas;
- 5) mazumtirgotāju viedoklis, kuri ir norādījuši, ka bez apvienošanās dalībnieku produkcijas sastādīt pilnvērtīgu un konkurētspējīgu gaļas izstrādājumu un gaļas produktu sortimentu varētu būt problemātiski, it sevišķi pusžāvēto, cieti žāvētu desu un cīsiņu/sardeļu grupās. Vēl mazumtirgotāji ir norādījuši, ka apvienošanās dalībnieku piegādāto preču aizvietošana būtu saistīta ar apgrozījuma samazinājumu, jo aizvietojošām precēm nebūs ļoti spēcīgo apvienošanās dalībnieka AS „Rīgas Miesnieks” preču zīmju.

Ievērojot minēto, tiek secināts, ka apvienotajam tirgus dalībniekam ir nozīmīga ietekme lietā definētajos konkrētajos tirgos, t.i., gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkums/iegāde mazumtirdzniecībai tirgū, gaļas produktu tirgū un īpaši cīsiņu segmentā, kuru izmantojot, var būtiski samazināt konkurenci tajos.

Attiecībā uz piegādēm mazumtirgotājiem būtiska nozīme ir portfeļa efektam, ko rada konkrētā ražotāja piedāvāto preču portfelis. Jo vispusīgāks un plašāks ir ražotāja piedāvājums visās preču grupās, jo tam ir lielākas priekšrocības attiecībā uz konkurentiem, piedāvājot savas preces mazumtirgotājiem. Portfeļa efektu pastiprina arī patērētāju vidū populāru preču zīmju esamība tā sortimentā. Turklāt nevienam citam no apvienošanās dalībnieku konkurentiem – gaļas izstrādājumu un gaļas produktu ražotājiem un vairumtirgotājiem Latvijas teritorijā nav portfeļa ar tik būtisku, atpazīstamu un patērētāju pieprasītu savā īpašumā esošu preču zīmju skaitu (īpatsvaru). Vienlaicīgi, vairāki vadošie mazumtirgotāji (mazumtirgotāju ķēdes), t.i., SIA „MAXIMA Latvija”, SIA „Rimi Latvia” u.c. atzina, ka (*). Minētais fakts liecina par portfeļa efektu.

Vērtējot tirgus dalībnieku, t.i., tiešo konkurentu apgrozījumu, secināms, ka AS „Rīgas Miesnieks” ir lielākais tirgus dalībnieks gaļas izstrādājumu un gaļas produktu iepirkuma/piegādes mazumtirdzniecībai tirgū. Citu tirgus dalībnieku apgrozījumi, izņemot SIA „Rēzeknes gaļas kombināts” apgrozījumu, ir vairākkārt mazāki nekā AS „Rīgas Miesnieks”. Apvienošanās rezultātā ar AS „Jelgavas gaļas kombināts” AS „Rīgas Miesnieks” kā apvienotā tirgus dalībnieka pozīcijas lietā definētajos konkrētajos tirgos pastiprināsies.

Apvienošanās dalībnieku ietekmi konkrētajos tirgos pastiprina fakts, ka AS „Rīgas Miesnieks” darbojas vienā uzņēmuma grupā ar citiem šīs nozares uzņēmumiem, no kuriem nozīmīgākais ir viens no Baltijas lielākajiem gaļas pārstrādes uzņēmumiem *AS Rakvere Lihakombinaat*.

Bez tam konkurentu finansiālā situācija, maksātspējas riski tirgū, kurā samazinās pieprasījums un līdz ar to tirgus dalībnieku skaita potenciālā samazināšanās var radīt koncentrācijas pieaugumu paliekošajiem tirgus dalībniekiem.

Vērtējot potenciālo konkurences spiedienu konkrētā segmentā, secināms, ka tas ir izteikti nebūtisks, jo tirgus situācija rāda, ka jauni konkurenti praktiski neienāk un apvienotā tirgus dalībnieka pozīcijas tirgū neapdraud arī esošie konkurenti. Vienlaikus atsevišķi konkurenti ir izgājuši no tirgus (piemēram, SIA „Triāls”).

Līdz ar to šādos tirgos, saglabājoties vai nu esošai tirgus struktūrai, vai atsevišķiem, vājākiem tirgus dalībniekiem tos pametot, var palielināties motivācija tirgus līderim stiprināt savu tirgus varu, izmantojot finanšu, organizacionālās u.c. priekšrocības.

Vadlīnijās ir norādīts, ka novērtējot, vai iekļūšana tirgū būtu rentabla, būtu jāņem vērā paredzamā tirgus attīstība. Lielāka iespēja, ka iekļūšana būs rentabla, ir tirgū, kuram nākotnē paredzams pieaugums, nekā piesātinātā tirgū vai tirgū, kam paredzama lejupeja. Apjoma radītu ietaupījumu vai tīkla ietekmē iekļūšana tirgū var kļūt neizdevīga, ja jaunpienācējs nespēj iegūt pietiekami lielu tirgus daļu.

Daudzi apvienošanās dalībnieku konkurenti un arī mazumtirgotāji ir snieguši negatīvu vērtējumu šim darījumam.

Lielais gaļas produktu portfelis var dot iespēju apvienošanās dalībniekiem izveidot savu piedāvājumu mazumtirgotājiem tādējādi, lai iedrošinātu mazumtirgotājus pirkt no tiem lielāko iespējamo daudzumu gaļas izstrādājumu un gaļas produktu.

Līdz ar to pēc apvienošanās apvienotajam tirgus dalībniekam būs lielākas iespējas piesaistīt klientus un tam būs lielāka iespēja novērst mazumtirgotāja vēlni nomainīt piegādātāju.

Apvienotais tirgus dalībnieks varēs gūt labumu no izmaksu ekonomijas distribūcijas un mārketinga procesā, kas radīsies, kopīgi veicot šos procesus, visam jaunizveidotajam gaļas izstrādājumu portfelim.

Vadlīnijās ir norādīts, ka pastāv mazāka iespējamība, ka apvienošanās būtiski kavēs efektīvu konkurenci, jo īpaši, radot vai nostiprinot dominējošo stāvokli, ja starp ražojumiem, ko piedāvā apvienošanā iesaistītie uzņēmumi, un ražojumiem, kurus piedāvā konkurējošie ražotāji, pastāv augsta aizstājamības pakāpe. Latvijas ražotāji var palielināt savus ražošanas apjomus, var palielināties importa apjoms, bet ņemot vērā apvienošanās dalībnieku ievērojamo apgrozījumu (iespējams augsto efektivitāti) un ņemot vērā mazumtirgotāju sniegto informāciju, būtu grūti pieņemt, ka apvienošanās dalībniekus kāds varētu aizstāt. Turklāt izejvielu kopīga iepirkšana apvienošanās dalībniekiem radīs konkurences priekšrocības un konkurējošo uzņēmumu paplašināšanās un iekļūšana tirgū var kļūt dārgāka.

Vadlīnijās norādīts, ka ne tikai konkurenti īsteno konkurences spiedienu uz piegādātāju, bet to var radīt arī pircēji. Pat uzņēmumi ar ļoti lielām tirgus daļām nevar pēc apvienošanās būtiski ietekmēt efektīvu konkurenci, jo īpaši, darbojoties lielā mērā neatkarīgi no saviem pircējiem, ja pircējiem ir kompensējoša pirktspēja. Kompensējoša pirktspēja šajā kontekstā būtu jāsaprot kā pircēja spēja komerciālās sarunās panākt ekonomiski izdevīgāko vienošanos ar pārdevēju, kuras pamatā ir pircēja lielums, komerciālais nozīmīgums un spēja pārorientēties uz alternatīviem piegādātājiem. Konkrētajā gadījumā Latvijā varētu pastāvēt salīdzinoši liela pircēju kompensējoša pirktspēja. Turklāt mazumtirgotāji ir snieguši informācija, ka tie parasti cenšas diversificēt savu iepirkumu. Arī pircēji vēlas ieraudzīt mazumtirgotāju plauktos vairāku ražotāju produktus.

Konkurences padome, izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, situāciju konkrētajos tirgos un konkurentu konkurētspējas pazemināšanos esošajos ekonomiskajos apstākļos, apvienošanās dalībnieku, citu tirgus dalībnieku argumentus, secina, ka AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanās rezultātā nostiprināsies apvienošanās dalībnieku tirgus vara gaļas produktu tirgū un īpaši cīsiņu segmentā. Līdz ar to apvienošanās rezultātā varētu būtiski samazināties konkurence gaļas produktu tirgū un gaļas produktu iepirkuma/piegādes mazumtirdzniecībai tirgū.

Izvērtējot Konkurences padomes rīcībā esošo un papildus iegūto informāciju secināms, ka apvienošanās rezultātā *būtiski samazināsies konkurence gaļas produktu, gaļas produktu iepirkuma/piegādes mazumtirdzniecībai tirgū un īpaši cīsiņu realizācijas segmentā Latvijas teritorijā.* Savukārt konkrētajā tirgū – gaļas izstrādājumu un gaļas produktu piegāde/iepirkums mazumtirdzniecībai - apvienošanās rezultātā konstatēta portfeļa efekta dēļ var būtiski samazināties konkurence. Tādēļ saskaņā ar Konkurences likuma 16.panta trešo daļu AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” apvienošanās ir atļaujama, nosakot saistošos noteikumus, kurus izpildot apvienošanās neradīs būtiskas negatīvas sekas lietā definētajos konkrētajos tirgos.

Tādējādi, ņemot vērā augstāk minēto, lai novērstu iespējamās nelabvēlīgās apvienošanās sekas, t.i., konkurences samazināšanos konkrētajā tirgū, ir nepieciešams radīt aizsardzības pasākumu – noteikt saistošo noteikumu, kas novērstu mazumtirgotāju neatkarīgas izvēles apdraudējumu, kas varētu rasties, ja notiktu nepamatota produktu sasaistīšana un vienlaikus nodrošinātu, ka apvienotais tirgus dalībnieks nevarētu palielināt šķēršļus ieiešanai tirgū.

Tādēļ, saskaņā ar Konkurences likuma 16.panta trešo daļu, kura nosaka, ka „*Konkurences padome ar lēmumu aizliedz apvienošanos, kuras rezultātā rodas vai nostiprinās dominējošais stāvoklis vai var tikt būtiski samazināta konkurence jebkurā konkrētajā tirgū. Konkurences padome var atļaut šādu apvienošanos, nosakot tirgus*

dalībniekam saistošos noteikumus, kuri novērš apvienošanās negatīvās sekas attiecībā uz konkurenci”, Konkurences padome uzskata, ka nepieciešams apvienošanās dalībniekiem uzlikt saistošo noteikumu, kuru izpildot, apvienošanās neradīs negatīvas sekas konkurencei minētajos konkrētajos tirgos.

Saistošajam noteikumam jānodrošina, ka jebkurai mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības komercsabiedrībai, ja tā ir izteikusi šādu vēlmi, būtu iespējams iegādāties tai vēlamajā apjomā un sortimentā apvienošanās dalībnieku ražotos un realizētos gaļas produktus, vienlaicīgi neizvirzot noteikumus attiecībā uz iegādājamo sortimentu, t.i., nav pieļaujama AS „Rīgas Miesnieks” un AS „Jelgavas gaļas kombināts” produktu portfeļa ietilpstošo gaļas produktu sasaistīšana. Atteikums piegādāt var tikt pamatots tikai ar objektīviem apstākļiem, piemēram, pārmērīgām piegādes izmaksām u.tml.

Vienlaicīgi, paredzot, ka, ja apvienošanās dalībnieki, ņemot vērā attiecīgajā periodā notikušās izmaiņas tirgū un to ietekmi uz konkurenci, uzskata, ka nesamazināsies konkurence konkrētajos tirgos, tie var iesniegt iesniegumu Konkurences padomei ar lūgumu pārskatīt esošo saistošo noteikumu aktualitāti un nepieciešamību to turpmākai piemērošanai.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 6.panta pirmās daļas 4.punktu, 8.panta pirmās daļas 5.punktu, 15.panta pirmās daļas 3.punktu un otro daļu un 16.panta trešo daļu, Konkurences padome

nolēma:

1. Atļaut apvienošanos, kas paredzēta AS „Rīgas Miesnieks” iegūstot izšķirošu ietekmi AS „Jelgavas gaļas kombināts”, nosakot apvienošanās dalībniekiem un to saistītajiem tirgus dalībniekiem saistošo noteikumu. Vienīgi izpildot 2.punktā noteikto saistošo noteikumu, apvienošanās ir uzskatāma par tādu, kuras rezultātā būtiski nesamazināsies konkurences gaļas produktu tirgū Latvijas teritorijā un gaļas produktu iepirkuma/piegādes mazumtirdzniecībai tirgū.

2. Noteikt šādu saistošo noteikumu apvienošanās dalībniekiem un ar apvienošanās dalībniekiem saistītajiem tirgus dalībniekiem: nodrošināt, ka jebkurai mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības komercsabiedrībai, ja tā ir izteikusi šādu vēlmi, būtu iespējams iegādāties tai vēlamajā apjomā un sortimentā apvienošanās dalībnieku ražotos un realizētos gaļas produktus katrā no šādiem segmentiem – vārītās desas, cīsiņi, pusžāvētās un cieti žāvētās desas, sardeles un grila cīsiņi, nesasaistot tos ar pienākumu pirkt citus gaļas produktus. Atteikums piegādāt var tikt pamatots ar objektīviem apstākļiem (piemēram, pārmērīgām piegādes izmaksām u.tml.).

Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija